

Uitnodiging

(Werf)bezoek aan de O. L. Vrouwkerk - ter - Zavel
Brussel, vrijdag 22 maart om 14 uur
Samenkomst aan de kerk kant: Regentsschapsstraat
Bevestiging van deelname graag aan Jan Baeyens
liefst via mail op volgens adres: janp.baeyens@azf.vlaanderen.be
of telefonisch op 02/5537562
of via fax op 02/5537525

Na de Sint-Goedele-en Sint-Michielskathedraal, de Finisterrae- en de Kapellekerk, sluiten de huidige werken aan de O.L.V.-kerk-ter-Zavel de reeks af van belangrijke kerkrestauraties in Brussel-Hoofdstad gedurende de laatste twee decennia.

De aan de gang zijnde werken startten in november 1999. De eerste fase omvatte de restauratie van de sacristie, het Zuidtransept, de Zuid-beuken en –lichtbeuk.

Deze fase nadert haar voltooiing. Een groot deel van de werfinstallatie is intussen weggenomen zodat het gehele opzet kan geëvalueerd worden in het licht van de voorbereiding van de laatste fase, zijnde het Westportaal en de Noordgevels.

Deze vergadering van Icomos kan dus doorgaan als een kritische evaluatie van deze werken. Er zal ingegaan worden op de bijzonderheden van deze uitvoering, de steenkeuze en de genomen restauratieopties.

Korte historische schets:

De kerk wordt ook genoemd : O.L.V.- van de Overwinning, naar de veldslag bij Woeringen door Jan I.

Op de plaats van het huidige koor richt in 1304 de Gilde van de Grote Kruisboogschuttersgilde een kleine kapel op, op grond geschonken door Hertog Jan II.

In 1348 wordt door de Maagd Beatrix Soetkens een miraculeus beeld overgebracht uit Antwerpen op een bootje. Dit beeld geeft aanleiding tot een enorme verering, zodat de kerk wordt uitgebreid.

De aanvang van de huidige kerk vat aan rond 1400 met de bouw transept en vieringspijlers. De bouw van het koor start in 1410 gevolgd door de bouw van het schip. Het Westfront dateert uit het begin van de 16de eeuw en de kapellen uit de 17de eeuw.

Van het vroeg 15de eeuws beeldhouwwerk van het Zuidportaal zijn nog enkele originele ensembles over: de fries met wijnranken in de ogieven, de musicerende engelen in de zwikken, de profeten op de beeldconsolen. Dit Zuidportaal is te zien op het werk van de meester van Flémalle, Robert Campin, omstreeks 1425.

De aandacht van de stadsarchitect Roget (1780-1865) voor de overblijfselen van de Middeleeuwse sculptuur is de aanzet van een interieurrestauratie. De allereerste belangstelling ging uit naar de muurschilderingen in het koor. Vanderplaetsen schilderde tussen 1862 en 1867 een nieuwe cyclus op basis van vondsten die aan het licht kwamen na het wegbreken van blindnissen en gestoelte.

Vanaf 1861 tot 1886 zou de brandglaskunstenaar Coucke hier aan zijn levenswerk beginnen. In 1860 had hij reeds de glasramen van de Basiliek van Scherpenheuvel gemaakt.

De restanten van de glasramen van de middenbeuk werden gegroepeerd in de ramen van het transept.

De 19de eeuwse restauratiestudie werd in 1843 aangevat door arch. Dumont. In 1872 worden de tegen de Zuidzijde aanpalende huizen weggenomen door arch. Schoy, die een algemeen restauratieplan opstelt.

Tijdens de eerste restauratiecampagne van Schoy in 1874 was er al enorm veel interesse voor de sculpturen. Deze liet ook al afgietsels maken. Ten tijd van de tweede en derde restuatiestudie o.l.v. J.J. en M. Van Ysendijck vanaf 1895, liet de beeldhouwer Jaspar van alle sculpturen gipsen modellen maken, die later door zijn zoon Henri Jaspar werden verkocht aan de Stad Brussel . Alle modellen gingen spijtig genoeg verloren.

Arch. J.J. Van Ysendijck begint in 1890 met de uitvoering van dit plan , zijnde het optrekken van de topgevels , het plaatsen van de tussenbogen etc...

In 1901 tot 1912 nam Arch M. Van Ysendijck het roer over. Hij bouwde de sacristie , restaurareerde het sacrarium en het Zuidportaal.

De uitvoering door J.J. en M. Van Ysendijck gaan in hoofdzaak terug op de plannen van arch. Schoy.

Alle beelden geplaatst tussen '27 en '33 volgen een programma van G. Des arez en Malfait.

BVBA ARCHITECTUURBUREAU BREDA KAREL
SPRL ATELIER DES ARCHITECTES ASSOCIES
STUDIEBUREAU LODE DE CLERCQ
ALLETTA RAMBAUT
bGroup SA